14/10/2020

«Η υπέρβαση του φόβου» στα Δημήτρια 2020

/ Ενορίες

«**Η υπέρβαση του φόβου**» ήταν το θέμα της χθεσινής ομιλίας στο Ενοριακό Αρχονταρίκι που γίνεται στο πλαίσιο των ορταστικών εκδηλώσεων “ΔΗΜΗΤΡΙΑ 2020” που πραγματοποιούνται στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Δήμου Αγίου Δημητρίου από τον Πανοσιολογιώτατο Αρχιμανδρίτη π. Σάββα Αγιορείτη εκ της Ιεράς Μητροπόλεως Εδέσσης.

Ο π. Σάββας άρχισε την ομιλία του με το ερώτημα: «Τι είναι ο φόβος; «Ουθέν γαρ εστι φόβος ει μη προδοσία των από λογισμού βοηθημάτων». Δηλ. Ο φόβος δεν είναι τίποτε άλλο, ειμή μία κατάστασις, κατά την οποίαν μας εγκαταλείπει και αυτή η βοήθεια της διανοίας μας (Σοφ. Σολ. 17,11). Ο άνθρωπος δηλ. προδίδεται από τον λογισμό του, ενεργεί παράλογα, χάνει την ψυχραιμία του και μπορεί να φθάσει στην κατάσταση του πανικού. Ο Μ. Βασίλειος ονομάζει τον φόβον «ετέραν μέθην», δηλαδή ένα είδος μέθης. Είναι γνωστό ότι ο μεθυσμένος χάνει τον έλεγχο του εαυτού του, την αιδώ και κάθε αναστολή. Εύκολα υποκύπτει σε κάθε πάθος παραλογιζόμενος και αυτοταλαιπωρούμενος.
Και συνεχίζει ο Λόγος του Θεού: «ένδοθεν δε ούσα ήττων η προσδοκία, πλείονα λογίζεται την άγνοιαν της παρεχούσης την βάσανον αιτίας». Δηλ. Όταν μειωθεί μέσα μας η ελπίδα, τότε ο φόβος εξ αιτίας της αγνοίας μας μας κάνει να θεωρούμε χειρότερα τα κακά, παρ’ όσον στην πραγματικότητα είναι (Σοφ. Σολ. 17,12). Φοβόμαστε και ταλαιπωρούμαστε περισσότερο από τον ανόητο φόβο -την νηπιακή αυτή κατάσταση της ψυχής- παρά από τα ίδια τα γεγονότα. «***Εκείνο που φοβάται κανείς ότι θα πάθει***», παρατηρεί ο Άγιος Γρηγόριος ο θεολόγος, « ***αυτά και παθαίνει και αν δεν τα πάθει, ίσως τιμωρείται περισσότερο από τον εαυτόν του, παρά από τους δράστες***».

Ο δε ιερός Χρυσόστομος μας διδάσκει ότι «ο φόβος είναι η μεγαλοποίηση αναμενόμενων συμφορών, που συνδέονται με ένοχη συνείδηση». Άρα ο φόβος συνδέεται και με την αμαρτία, με την ενοχή. Ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος

παρατηρεί ότι «***φόβος εστί προμελετώμενος κίνδυνος· ή πάλιν φόβος εστί σύντρομος αίσθησις καρδίας, περί αδήλων συμφορών κλονουμένη και ασχάλλουσα». Δηλαδή ο φόβος είναι κίνδυνος που προμελετάται. Ή διαφορετικά, ο φόβος είναι μία έντρομη αίσθησις καρδίας, που συγκλονίζεται και αγωνιά από αναμονή απρόβλεπτων συμφορών***».

Στη συνέχεια ανέφερε τα είδη του φόβου κατά τον Άγιο Ιωάννη τον Δαμασκηνό: «**Στον δισταγμό, στην ντροπή, στην αισχύνη, στην κατάπληξη, στην έκπληξη και στην αγωνία. Δισταγμός είναι ο φόβος που έχουμε για κάτι που πρόκειται να κάνουμε. Ντροπή είναι ο φόβος στην περίπτωση που αναμένουμε κάποια κατηγορία, αισχύνη είναι ο φόβος για κάποιο κακό που έχουμε πράξει (ένοχη συνείδηση), κατάπληξη είναι ο φόβος που προκαλείται από μεγάλη φανταστική εντύπωση, έκπληξη είναι ο φόβος που προκαλείται από ασυνήθιστη φανταστική εντύπωση και αγωνία είναι ο φόβος αποτυχίας που αισθανόμαστε σε κάποια ενέργειά μας**».

Ποίος είναι όμως ο κύριος φόβος που μας ταλαιπωρεί;

Είναι ο φόβος του σωματικού θανάτου, που θεωρείται η μεγαλύτερη συμφορά. Στην πραγματικότητα βέβαια η μεγαλύτερη συμφορά είναι ο πνευματικός θάνατος, η αμαρτία, που αν δεν μετανοήσουμε, μας χωρίζει αιώνια από την Πηγή παντός αγαθού, τον Θεό.
«Φοβόμαστε τον θάνατο», παρατηρεί ο ιερός Χρυσόστομος, «όχι επειδή εκείνος είναι φοβερός, αλλά επειδή ούτε η αγάπη προς την Βασιλεία των Ουρανών μας θέρμανε, ούτε ο φόβος της γέενας (κολάσεως) μας κατέλαβε και επιπλέον δεν έχουμε και συνείδηση αγαθή. Θέλετε να σας αναφέρω και μια τέταρτη αιτία; Δεν ζούμε βίο σκληραγωγίας, όπως αρμόζει στους Χριστιανούς, αλλά τον μαλθακό και νωθρό βίο ζηλέψαμε. Γι' αυτό είναι φυσικό, να μας αρέσει να μένουμε στα πράγματα του παρόντος κόσμου». Αν ελευθερωθούμε από τον φόβο του θανάτου με την ζωντανή πίστη στον Αναστάντα Κύριο τότε ελευθερωνόμαστε από τον

διάβολο και κάθε άλλο φόβο, από κάθε ανασφάλεια, από κάθε πανικό και κάθε φοβία. «Όποιος δεν φοβάται τον θάνατο», επισημαίνει ο Ιερός Χρυσόστομος, είναι έξω από την τυραννική εξουσία του διαβόλου. Κανέναν δεν φοβάται, κανέναν δεν τρέμει. Είναι από όλα ανώτερος και από όλους πιο ελεύθερος. Όποιος θυσιάζει το ύψιστο, τη ζωή του, πολύ περισσότερο θυσιάζει όλα τα άλλα. Όταν ο διάβολος βρει μια τέτοια ψυχή, τίποτε δεν μπορεί να της κάνει. Για πες μου: Θα την φοβερίσει με απώλεια χρημάτων ή με βάσανα και εξορία από τον τόπο της; Αυτά είναι ασήμαντα, για όποιον είναι έτοιμος να θυσιάσει τη ζωή του, όπως λέει ο Μακάριος Παύλος (Πράξεις 20,24)».

Σε άλλο σημείο υπογράμμισε: “Ποια είναι η αιτία του φόβου; Η αιτία του φόβου είναι η ασέβεια, η υποταγή στην αμαρτία.
«Φεύγει ασεβής», διαβάζουμε στις Παροιμίες, «μηδενός διώκοντος, δίκαιος δε ώσπερ λέων πέποιθε». Η απουσία της κάθαρσης από τα πάθη, η απουσία της Θείας Χάρης, η υπακοή στον κόσμο και επομένως στον διάβολο, αφού «ο κόσμος εν τω πονηρώ κείται» μας γεμίζει με κάθε είδους ανόητο φόβο. Ο άνθρωπος που είναι φίλος-δούλος του κόσμου είναι εχθρός του Θεού και δούλος του κάθε είδους φόβου. Γι’ αυτό σημειώνει ο Άγιος Ιωάννης ο Σιναίτης: «Ο δούλος Κυρίου γενόμενος τον οικείον Δεσπότην και μόνον φοβηθήσεται· ο δε Τούτον ούπω φοβούμενος, την εαυτού σκιάν πολλάκις πεφόβηται» . Όποιος δεν φοβάται, δηλ. δεν σέβεται τον Θεόν, όποιος δεν τηρεί τις εντολές Του, αυτός φοβάται τα πάντα. Όποιος φοβάται τον Θεό, δηλαδή τηρεί τις εντολές Του, αυτός δεν φοβάται τίποτε άλλο».

Συμπερασματικά κατέληξε: «Ο φόβος υπερβαίνεται με τον Θείο φόβο. Αυτός μας οδηγεί στην αγάπη. Στην αγάπη προς τον Θεό και στην αγάπη προς τον πλησίον. Με την αγάπη υπερβαίνουμε τον φόβο του θανάτου, της κόλασης, του διαβόλου και κάθε κτίσματος και κατάστασης. Όσο ποσό αγάπης λείπει, τόσο ποσό φόβου υπάρχει. (Άγιος Ιωάννης της Κλίμακος).Όσο περισσότερο αγαπάμε τον Θεό και τηρούμε τις εντολές Του, τόσο δεν φοβόμαστε τον θάνατο, αλλά μάλλον τον ποθούμε αφού θα μας πάει στον λατρευτό μας Κύριο τον Οποίον θα βιώνουμε «εκτυπώτερον» στην Βασιλεία Του».

Επίσης ο ομιλητής στο “Ενοριακό Αρχονταρίκι”, που πραγματοποιήθηκε εντός του Ιερού Ναού αμέσως μετά την ομιλία, έδωσε τεκμηριωμένες απαντήσεις, με βάση την ορθόδοξη πίστη και παράδοση, σε πολλά ερωτήματα, τα οποία του υπέβαλε το ακροατήριο.

Η 10η μέρα ολοκληρώθηκε με την Κατανυκτική Αγρυπνία, στην οποία λειτουργός και ομιλητής ήταν ο π. Επιφάνιος Ξυγκώρος, εφημέριος Ιερού Παρεκκλησίου Τριών Ιεραρχών Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών.

Έψαλαν οι Πρωτοψάλτες Νικόλαος Νικολάου και Νικόλαος Λειβαδάρος.